

HISTORICKÝ ÚSTAV ARMÁDY ČR
VOJENSKÝ HISTORICKÝ ARCHÍV

Řada N

Jednotky letectva

Soubor inventářů V

1. I./Jagdgeschwader 52 (3. Staffel)
2. III./Kampfgeschwader "Legion Condor" 53
3. I./Luftnachrichten-Regiment 221
4. Flugmeldefunk-Kompanie z. b. V. 31 der III./
Luftnachrichten-Regiment 262

Celkový úvod.

Německé válečné letectvo patřilo bezesporu k evropské elitě. Bylo však právě tak nástrojem nacistické expanzivní politiky jako další složky armády. S jeho zkázenosnou bombardovací činností jsou spojena jména měst Guernica, Varšava, Rotterdam, Coventry a Bělehrad. Od původního bombardování strategicky důležitých cílů přecházelo Německo postupně k totální letecké bombardovací válce, kterou však již nestačilo uskutečnit. Hitlerův úmysl letecky dobýt Anglii a tím umožnit vylovení pozemním jednotkám ztroskotal právě tak, jako plán bleskové porážky Sovětského svazu. Letectvo nezaznamenalo v průběhu války takový obrovský nárůst jako pozemní vojsko. Příčinou byl nedostatek letadel, ale i školených posádek. Od zahájení války na Východě byla většina bombardérů vázána na východní frontě. Proto se Hitlerovi nepodařilo zopakovat leteckou bitvu o Británii. V roce 1944 byla větší část leteckých formací zrušena. Zbytek byl přetransformován na noční stíhače a noční bitevní letce. Německé letectvo tak postupně ztratilo svůj ofenzivní charakter.

Členění letectva odpovídalo členění pozemního vojska. Letectvo mělo své vrchní velení, pod něj spadaly letecké sbory, vzdušné flotily, perutě, které měly 3 skupiny po 3 rotách. Každá skupina disponovala asi 50 letadly.

Z fondů jednotek německého letectva se téměř nic nezachovalo. Fondy jednotek, jejichž inventáře tvoří tento soubor, byly Vojenskému historickému archivu předány jako součást obsáhlého přírůstkového čísla 206 dne 6. ledna 1949 Archivem Památníku osvobození. O tom svědčí informativní soupis obsahu přírůstkového čísla 206, pořizovaný skupinou archivářů koncem 40. let. Naprosto neutříděný materiál byl bez jakéhokoliv badatelského využití až do roku 1995 uložen ve dvou nezpracovaných sbírkách, a to "DF" a "Varia".

K vyřídění, zpracování a inventarizaci došlo až v roce 1995. Materiál v rozsahu 6 kartónů patří 4 jednotkám letectva. Informace o jednotlivých původcích fondů jsou obsaženy v úvodech dílčích inventářů.

Materiály fondů budou zajímavé pro všechny, kteří se zabývají problematikou válečného letectva. Zachycují však jen určitý úsek z doby války, a to její závěrečnou část.

Vojenský historický archiv

HISTORICKÝ ÚSTAV ARMÁDY ČR
VOJENSKÝ HISTORICKÝ ARCHIV

I./Jagdgeschwader 52 (3. Staffel)

I. skupina Stíhací perutě 52 (3. rota)

I./J.G. 52 (3.St.)

I./SP 52 (3.r.)

1941 - 1945

I n v e n t á ř

Zpracovala:
Zuzana Pivcová

Ú v o d

Stíhací peruť 52 vznikla v roce 1937. Byla vyzbrojena letadly Me 109. Skládala se ze 3 skupin (praporů) po 3 rotách, od října 1944 pak po 4 rotách. Nasazena byla v roce 1939 v polském tažení, její I. skupina, z jejíž činnosti pochází dochovaná dokumentace, byla nasazena v rámci vzdušné flotily 2 na Západě, pak na Balkáně a v letecké ofenzivě proti Anglii. Zatímco zbývající 2 skupiny byly od léta 1941 na východní frontě, I. skupiny setrvala ještě v obraně prostoru Severního moře. Od října 1942 pak působila na Krymu. Operovala na středním a jižním úseku východní fronty. Při ústupu v roce 1944 bojovala I. skupina peruti v Maďarsku, v Rumunsku, ve východním Prusku a u Krakova. V roce 1945 pak bránila vzdušný prostor Německa v rámci vzdušné flotily 6.

Fond I./J.G. 52 (3.St.) je uložen v 1 kartonu. Obsahuje poměrně cenné materiály, dokumentující především nasazení leteckých formací na východní frontě v letech 1943 - 1944. Vzhledem k nepatrnému rozsahu fondu a jeho monotematicnosti nebyly zpracovány rejstříky.

Fond uspořádala a inventář sestavila Zuzana Pivcová.

1	Befehle	1943 - 1944	1
	a) Geschwader-Befehle		
	b) Gruppen-Befehle		
	c) Staffel-Befehle		
	d) Diverse Befehle		
	Rozkazy		
	a) perutní (plukovní)		
	b) skupinové (praporeční)		
	c) rotní		
	d) různé		
	1943 - 23. 12. 1944		
2	Fliegertechnische Befehle	1943 - 1944	1
	Letecko-technické rozkazy		
	21. 2. 1943 - 11. 12. 1944		
3	Mappe - Belehrung der Flugzeugführer	1943 - 1944	1
	(Verfügungen, Sonderbefehle, Ausbildung, Monatsberichte-Erfolge März-Juni 1943)		
	Složka - Poučení velitelů letadel		
	(Nařízení, zvláštní rozkazy, školení, měsíční zprávy o úspěších březen-červen 1943)		
	1943 - 30. 4. 1944		
4	Feldpost - Briefwechsel	1941 - 1945	1
	Polní pošta - korespondence		
	1941 - 2. 1. 1945		

NÁZEV FONDU I./Jagdgeschwader 52 (3.Staffel)
 ZNAČKA FONDU I./J.G. 52 (3.St.)
 ČASOVÝ ROZSAH 1941 - 1945
 POČET INV. JEDNOTEK 4
 POČET EVID. JEDNOTEK 1
 MÍSTO ULOŽENÍ VHA
 STEV KE DNI 1. 8. 1995
 FOND USPOŘÁDALA A INVENTÁŘ SESTAVILA Mgr. Zuzana Pivcová
 STRAN 4
 POČET EXEMPLÁŘŮ 5
 STROJOPIS POŘÍDILA Mgr. Zuzana Pivcová
 VAZBU PŘEVEDLA Alena Stehnová
 INVENTÁŘ SCHVÁLILI PhDr. Július Baláž, CSc.
 PhDr. Růžena Hlušíčková, CSc.

HISTORICKÝ ÚSTAV ARMÁDY ČR
VOJENSKÝ HISTORICKÝ ARCHIV

III./ Kampfgeschwader "Legion Condor" 53

III. skupina bojové perutě "Legie Condor" 53

III./K.G. "Leg.C." 53

III./BP 53

1944 - 1945

Inventář

Zpracovala:

Zuzana Pivcová

Ú v o d

Bojová peruť 53 včetně III. skupiny (praporu), která je původcem dochované dokumentace, vznikla jako součást IV. leteckého sboru 17. března 1937. V roce 1939 byla nasazena v Polsku a poté ve Francii, v roce 1940 podnikala nálety na Anglii. Od roku 1940 nesla peruť název "Legion Condor". V polovině roku 1941 byla přeložena na Východ pod Skupinu vojsk Střed, koncem roku 1942 a v roce 1943 pak působila pod Skupinou Sever. Celá peruť byla vyzbrojena letadly He 111 v počtu asi 50. V roce 1944 byla peruť určena jako transportní jednotka, prováděla zásobování 1. tankové armády v okolí Tarnopolu. Koncem války byly jednotlivé skupiny postupně překládány zpět. V listopadu 1944 byla peruť určena za nosiče raket "V 1" přes Severní moře. Tuto funkci plnila až do svého zrušení 21. března 1945 i III. skupina.

Fond III./K.G."Leg.C." 53 je uložen ve 2 kartonech. Jedná se o velmi historicky cenný a kompletní materiál z nasazení na východní frontě v roce 1944 a v závěrečné fázi války. Obsahuje válečné deníky č. 11 a 12 s kompletními přílohami. Mezi ně patří i unikátní letecké snímky bombardovaných měst na Ukrajině.

Vzhledem k malému rozsahu fondu a jeho monotematicčnosti nebyly zpracovány rejstříky. Fond uspořádala a inventář sestavila Zuzana Pivcová.

1	11. Kriegstagebuch 11. válečný deník 7. 4. 1944 - 31. 12. 1944	1944	1
2	KTB-Anlagen Nr. 1 (zum KTB 11) Erfolgsmeldungen Přílohy k VD č. 1 (k VD č. 11) Hlášení úspěchů 7. 4. 1944 - 31. 12. 1944	1944	1
3	KTB-Anlagen Nr. 2 Einsatzbefehle Přílohy k VD č. 2 Rozkazy k nasazení 7. 4. 1944 - 31. 12. 1944	1944	1
4	KTB-Anlagen Nr. 3 Zielwirkungsbilder Přílohy k VD č. 3 Snímky cílových účinků (nálety) 7. 4. 1944 - 31. 12. 1944	1944	1
5	KTB-Anlagen Nr. 4 Stellungnahmen und Befehle Přílohy k VD č. 4 Postoje a rozkazy 7. 4. 1944 - 31. 12. 1944	1944	1

6	KTB-Anlagen Nr. 5	1944	1
	Weisungen und Befehle (1. Teil)		
	Přílohy k VD č. 5		
	Návody a rozkazy (1. díl)		
	7. 4. 1944 - 31. 12. 1944		
7	KTB-Anlagen Nr. 6	1944	2
	Weisungen und Befehle (2. Teil)		
	Přílohy k VD č. 6		
	Návody a rozkazy (2. díl)		
	7. 4. 1944 - 31. 12. 1944		
8	12. Kriegstagebuch (England, Osten)	1945	2
	12. válečný deník (Anglie, Východ)		
	1. 1. 1945 - 12. 4. 1945		
9	Anlagenband A zum KTB Nr, 12	1945	2
	Weisungen und Befehle		
	Svazek příloh A k VD č. 12		
	Návody a rozkazy		
	1. 1. 1945 - 12. 4. 1945		
10	Anlagenband B	1945	2
	Weisungen und Befehle		
	Svazek příloh B		
	Návody a rozkazy		
	1. 1. 1945 - 12. 4. 1945		

- 11 Anlagenband C 1945 2
Erfolgsmeldungen
Svazek příloh C
Hlášení o úspěších
1. 1. 1945 - 12. 4. 1945
- 12 Ic-Anweisung Nr. 141/45 geh. 1945 2
"Was jede Besatzung vor dem
Einsatz wissen muß"
Ic-Instrukce č. 141/45 taj.
"Co musí vědět každá posádka
před nasazením"
14. 1. 1945

Vojenský historický archiv

Název fondu	III./Kampfgeschwader "Legion Condor" 53
Značka fondu	III./K.G."Leg.C" 53
Časový rozsah	1944 - 1945
Počet inv. jednotek	12
Počet evid. jednotek	2
Místo uložení	VHA
Stav ke dni	1. 8. 1995
Fond uspořádala a inventář sestavila	Mgr. Zuzana Pivcová
Stran	7
Počet exemplářů	5
Strojepis pořídila	Mgr. Zuzana Pivcová
Vazbu provedla	<i>Alena Stehnová</i>
Inventář schválili	PhDr. Jůlius Baláž, CSc. PhDr. Růžena Hlušíčková, CSc.

vojenský historický archiv

HISTORICKÝ ÚSTAV ARMÁDY ČR
VOJENSKÝ HISTORICKÝ ARCHIV

I./Luftnachrichten-Regiment 221

I. skupina leteckého zpravodajského pluku 221

I./Ln.Rgt. 221

I./BZF 221

1944 - 1945

I n v e n t á ř

Zpracovala:

Zuzana Pivcová

Ú v o d

Skupina vznikla a byla přejmenována z původní II. skupiny (praperu) leteckého zpravodajského pluku 204 ke dni 10. říjnu 1944. Pluk byl součástí 1. stíhací divize, podléhající Vrchnímu velení I. stíhacího sboru. V roce 1944 působila II. skupina pluku, která je původcem fondu, pod taktickým velením leteckého zpravodajského hlásného pluku 93 (dřívějšího leteckého hlásného oddělení Berlín). Po přestavbě jednotek 1. stíhací divize byla skupina jako I. skupina přiřčleněna k leteckému zpravodajskému pluku 221. Její činnost se vztahovala na domácí bojiště, především obranu Berlína. Činnost ukončila k 14. březnu 1945.

Fond I./Ln.Rgt. 221 je uložen v 1 kartonu. Ačkoliv je rozsahem velmi malý, přesto obsahuje kvalitní ucelený materiál, zachycující období 2. poloviny roku 1944 a počátek roku 1945. Jedná se o válečný deník s kompletními přílohami, zachycující podíl zpravodajských jednotek na letecké válce.

Vzhledem k zanedbatelnému rozsahu fondu a jeho monotematicnosti nebyly zpracovány rejstříky. Fond uspořádala a inventář sestavila Zuzana Pivcová.

- 1   3. Kriegstagebuch   1944 - 1945   1
              3. válečný deník
              16. 6. 1944 - 13. 3. 1945
- 2   KTB-Anlagenband A: 1944 - 1945   1
              Feinderkenntnisse
              Svazek příloh A k VD:
              nepřátelské poznatky
              16. 11. 1944 - 23. 2. 1945
- 3   KTB-Anlagenband B: 1945   1
              Anweisungen und Befehle
              Svazek příloh B k VD:
              Pokyny a rozkazy
              28. 1. 1945 - 3. 3. 1945
- 4   KTB-Anlagenband C: 1945   1
              Tagesabschlußberichte und
              Erdlagemeldungen
              Svazek příloh C k VD:
              Denní souhrnné zprávy a
              hlášení o pozemní situaci
              29. 1. 1945 - 12. 3. 1945
- 5   KTB-Anlagenband D1 - D3:   1944   1
              Tagesmeldungen 1 - 120

Svazek příloh D1 - D3 k VD:
Denní hlášení 1 - 120
19. 6. 1944 - 15. 10. 1944

6 Anlagenband D4 - D6: 1944 - 1945 1
Tagesmeldungen 121 - 270
Svazek příloh D4 - D6:
Denní hlášení 121 - 270
16. 10. 1944 - 14. 3. 1945

historický archiv

Název fondu I./Luftnachrichten-Regiment 221
Značka fondu I./Ln.Rgt. 221
Časový rozsah 1944 - 1945
Počet inv. jednotek 6
Počet evid. jednotek 1
Místo uložení VHA
Stav ke dni 1. 8. 1995
Fond uspořádala a inventář sestavila Mgr. Zuzana Pivcová
Stran 5
Počet exemplářů 5
Strojepis pořídila Mgr. Zuzana Pivcová
Vazbu provedla Alena Stehnová
Inventář schválili PhDr. Július Baláž, CSc.
PhDr. Růžena Hlušíčková, CSc.

HISTORICKÝ ÚSTAV ARMÁDY ČR
VOJENSKÝ HISTORICKÝ ARCHIV

Flugmeldfunk-Kompanie z. b. V. 31

der III./Luftnachrichten-Regiment 262

Letecká hlásná radiová rota zvláštního určení 31

III. skupiny leteckého zpravodajského pluku 262

Flum-Fu.Kp.z.b.V.31 der III./Ln.Rgt.262

1942 - 1945

I n v e n t á ř

Zpracovala:

Zuzana Pivcová

Ú v o d

Rota patřila k III. skupině (praporu) leteckého zpravodajského pluku 262. Tato III. skupina byla původně II. skupinou leteckého zpravodajského pluku 34, ustaveného v roce 1940, který byl podřízen IV. leteckému sboru. Po rozpuštění sboru se ke dni 17. října 1942 stala z výše uvedené II. skupiny původního pluku 34 III. skupina pluku 262. Rádiová rota zvláštního určení 31 spolupracovala se stíhacími jednotkami na východní frontě. Podílela se svými hlášeními na navigaci letadel a na sestřelu nepřátelských letounů. V závěru války se podílela na domácí obraně vzdušného prostoru. Pracovala až do 8. května 1945 v rámci Skupiny vojsk Střed.

Fond Flum-FuKp.z.b.V.31 je uložen ve 2 kartonech. Obsahuje cenný materiál, dokumentující především závěrečné období války, ústup z východní fronty a boje Schörnerovy skupiny, třebaže jen z určitého úhlu. Mezi nejcennější dokumentaci bezesporu patří rukopis válečného deníku, sahající až do 8. května 1945, a dále pak údaje o sestřelených nepřátelských letadlech, na nichž měla rota "zásluhu" svými zpravodajskými informacemi.

Vzhledem k malému rozsahu fondu a jeho obsahové monotematicčnosti nebyly zpracovány rejstříky. Fond uspořádala a inventář sestavila Zuzana Pivcová.

- 1 Brieftagebuch-geh.Kdos 1942 - 1945 1
Protokol došlé pošty-
tajné věci velení
24. 11. 1942 - 4. 5. 1945
- 2 Tagebuch - Handschrift 1945 1
Denik - rukopis
24. 2. 1945 - 8. 5. 1945
- 3 Briefwechsel-geh.Kdos 1944 - 1945 1
(nach dem Brieftagebuch Nr. 1)
Korespondence-tajné věci velení
(podle protokolu pošty č. 1)
1944 - 1945
- 4 Briefwechsel-geheim-Eingang 1944 - 1945 1
(originelle Gliederung)
Korespondence-tajná-došlá
(originální řazení)
1944 - 1945
- 5 Briefwechsel-geheim-Ausgang 1944 - 1945 2
(darunter: Einsatz, Ausbildung,
Abwehr, Erfahrungsberichte)

Korespondence-tajná-odeslaná

(mj.: Nasazení, výcvik, kontra-
rozvědka, zkušební zprávy)

6	Abschlußbestätigungen Potvrzení o sestřelech 5. 5. 1944 - 26. 4. 1945	1944 - 1945	2
7	Belehrungsberichte für Offi- ziere (fachlich) Zprávy na vědomí důstojníkům (odborné) 1944	1944	2
8	Kommandantur Hirschberg (Befehle, Informationen-H.Gr.Mitte) Velitelství Jelení ~~Gora~~ (Rozkazy, informace-Skup. vojsk Střed) 1945	1945	2
9	Aufgenommene Sprüche (operativ) Přijaté hovory (operativní) 22. 2. 1945 - ~~28. 4.~~ ^{7. 5.} 1945	1945	2
10	Vernichtungsverhandlungen Likvidační protokoly 10. 5. 1944 - 28. 4. 1945	1944 - 1945	2

11. Me3zug z.b.V. 5
Briefwechsel (fachlich) 1944 - 1945 2
Měřicí četa zvl. určení 5
Korespondence (odborná)
1944 - 1945

Kojenský historický archiv

Název fondu	Flugmeldefunk-Kompanie z.b.V.31 der III./Luftnachrichten-Regi-
Značka fondu	Flum-FuKp.z.b.V. 31 ment 262
Časový rozsah	1942 - 1945
Počet inv. jednotek	11
Počet evid. jednotek	2
Místo uložení	VHA
Stav ke dni	1. 8. 1995
Fond uspořádala a inventář sestavila	Mgr. Zuzana Pivcová
Stran	6
Počet exemplářů	5
Strojepis pořídila	Mgr. Zuzana Pivcová
Vazbu provedla	<i>Alena Stehrová</i>
Inventář schválili	PhDr. Július Baláž, CSc. PhDr. Růžena Hlušíčková, CSc.